

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra I Sverrig

Citation: Andersen, H. C.: "I Sverrig", i Andersen, H. C.: *I Sverrig*, udg. af Mogens Brøndsted , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2003, s. 159. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaisverrigval-shoot-idm140454473023712/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: I Sverrig

ne synger omkring deres bedstefæder, der med Bibelen på skudet læser om det evige liv og taler om vrens og skønhedens genkomst. Dog svinene hører det ikke og ansetter kragen som nuttergal. Man må nemlig ikke glemme det skønne, siger svinemor – som selv kun har sans for sin lille grs med krølle på halen. Sådan får skønheden det sidste ord, endog i svineverdenen.

Og det skønne, må vi stadig huske fra naturprædikenen, er en garant for evigheden. Den ny vår fædder i bedstefæderens tale sammen med genopstandelsen, som også hævdedes i *Bedstemoder*, bogens første religiøse indskud. Til fuldførelse af den ringformede komposition bliver nu temaerne fra de to begyndelseskapitler, teknikens sejr (*Tvilliantan*) og digtningens opståen af kundskaben (*Figl Phoenix*), genoptaget og forenet i en epiløg, hvor mødet med det teknificerede og industrielle Sverige resulterer i et særligt program for den rejsende poet. Det anskueliggørende billede tages fra den nye verden Amerika, som Fredrika Bremer berejste, og hvor Jenny Lind turnerede. Her var de kaliforniske gulddårer for nylig opdaget, og *Poesiens Californien* (XXXX) er nutidens videnskabelige opdagelser, menneskeåndens indtrængen i naturens landomme. Ved at inspireres heraf kan det Skønne så at sige indgå kemisk forbindelse med det Sande. Men den nærmere uddybning af denne ørstediske ide har ligeledes fået præg af grundmotivet. Til understregning af bruddet med den udlevede romantik stilles digteren som en Herkules på skillevejen; og at han er digter, dvs. *Ingiver*, vises gennem hans levendegørelse af historien i bogsalen og den ydre natur i skoven, altså netop Sverrigsbogens egne bestræbelser. Valget skal gøres mellem to modsatte lyskilder, en rinken mørkl og en dejlig yngling. Den første, som er overtroen selv, lader sin lygte flakke mod den sunkne fortid, middelalderens spøgebor og dødnings, kort sagt *solens* verden. Hendes *laterna magica*-billeder er ikke alene indbildninger, men livsalusion. Heroverfor har videnskabens kerub-yngling let spil; hans flammesværd glimter ind i realitetens hermeligheder, kløver tågerne og bliver fremtidens udforskning af *hvor* selv. Ved at følge ham vil poesien kunne flyve foran sin samtids slægt og slyse i Tidens Morgenrøde – det er drømmemålet fra indledningens svaneflugt, overført fra rummets til tidens dimension. Og ligesom

udforskningen af verdensrummet peger mod Guds ufattelige størrelse, således fører den stigende erkendelse i tidens perspektiv mod det guddommelige lys, den højeste af alle lyskilder. Den religiøse hymne eller fanfare, hvori hele bogen klinger ud, græber tilbage til dens centralstykke, prædikenen om en forening af videnskab og tro; og foreningspunktet udgjorde dødelighedsiden.

Uden direkte at nævnes på ny er denne altså også her til stede. Som en kalifornisk guldfire har vi set den bogte sig gennem kapitlerne, snart kun anet under overfladen, snart dybt begravet under skepsis og depression, snart skinnende klar i dagen. Den er værkets røde eller gyldne tråd, for hvis skyld det måske overhovedet blev skrevet og i hvert fald atter og atter blev omskrevet. Det midterstillede orgelstykke om troen og videnskaben betød den endelige klaring af dette fundamentale punkt; de linjer han skrev herom til Ørsted under afslutningen: »Vorherre kan godt tale, at han sees gennem den Forstand, han selv gav os ...» gentog han næsten ordret til sin kloge veninde Henriette Wulff fem år senere, da han planlagde sin store livsanskuelsesroman »At være eller ikke være».¹¹ Adskillige af synspunkterne derfra er foregrebet i *I Sverrig*, så at vi med en vis set kan sige at han drog ud for at opleve det fremmede og derigennem vandt indsigt i sig selv.

Modtagelse

Bogens usædvanlige form bevirkede at anmeldelser var forbeholdne. *Flyveposten* 23/5 1851 savner oplysninger om landets politiske, merkantile og agrikulturelle forhold, og *Kjøbenhavnsposten* 20/6 finder at sagn og historisk stof tynger fremstillingen, og at eventyrstilen virker tættende; det norske tidsskrift *Idun* for juli 1851 ser det hele som flygtige arabesker i Andersens maner og sukker forgivevis efter en Drabe Virkelighed i dette Fantasiens uoverskuelige Hav. Man havde kort sagt forventet en solid turistfører, og nærmere i denne retning blev da også de følgende rejseskildringer fra Spanien og Portugal. Derimod hører Sverrigsbogen til den subjektive eller symbolske rejsegenre, indvarslet

160